

Kurban ve Kulluk Bilinci

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ

Şüphesiz biz sana Kevser'i verdik. O halde, Rabbin için namaz kıl, kurban kes.
(Kevser, 1-2)

Allah Teala'nın üzerimizdeki en büyük hakkı, O'nu tanıma, O'nun birliğini şeksiz şüphesiz kabul etme ve sadece O'na kulluk etmemizdir. Yaratılışımızdaki maksat budur. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.” (Zariyat 56)

Kul olmak demek, Allahu Teala ile manevi bir alışveriş yapmak demektir.

إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

“Şüphesiz Allah, mü'minlerden canlarını ve mallarını, kendilerine vereceği cennet karşılığında satın almıştır.” (Tevbe, 111)

Kulluk, fedakarlıktır. Canıyla, malıyla Allah'ın emrine teslim olmadır.

Değerli Müminler! Dinimizin şiarlarından, fedakarlık ve teslimiyetin ifadesi ve Rabbimize karşı kulluk bilincimiz, takvamızın göstergesi olan kurban ibadetinden bahsetmek istiyorum.

Kurban Nedir?

Kurban, hak yolunda, Allah'ın emri gereğince, O'na şükrümüzün ve teslimiyetimizin bir nişanesi olarak, O'na yakınlaşmaya vesile olması için ibadet maksadıyla, belirli şartları taşıyan hayvanı usulüne uygun olarak kesmektir.

Kurban, yakınlaşmak ve yakın olmaktır. Kuluna şah damarından daha yakın olan Allahu Teala'ya manevi anlamda yakın olma çabasıdır.

Kurban, Cenab-ı Hakkın rızasını her şeyden üstün görmektir.

Kurban, nimetin gerçek sahibini hatırd tutmaktır.

Kurban, Habil'in takvasıdır. Hz. Âdem'in çocukları Habil ve Kabil Samimiyet imtihanına tabi tutulmuştu. Bu imtihanda Allah'ın emrine en güzel şekilde

itaat eden ve kanaatkâr davranan Habil kazanmış, samimiyetsiz ve kışkanç tavrıyla Kabil kaybetmişti.

Kurban, malımızı, canımızı ve bütün varlığımızı Allah yolunda feda etmenin temsili bir ifadesidir.

Kurban, sadakatin, Allah’a itaat ve teslimiyetin göstergesidir.

Kurban, Hz. İbrahim (a.s) ve Hz. İsmail’in (a.s) teslimiyetidir. Hz. İbrahim’i ve oğlu İsmail teslimiyetle sınandılar. Bu ağır imtihanda Peygamber bir baba ve oğlu, sahip olunan her şeyin Allah yolunda tereddütsüz feda edilebileceğini insanlığa gösterdi. Hz. İbrahim (a.s), Allah sevgisini, bütün dünyalık sevgilere feda edip sevgili oğlunu kurban etmekle, Hz. İsmail (a.s) de canını hak yolunda feda etmekle imtihan edildi. Her ikisi de Allah’ın emrine teslim oldular. Kazandılar. Hz. İsmail (a.s) yerine fidye olarak Hz. Cebrail (a.s) vasıtasıyla Rabbimiz bir büyük koç gönderdi. Hz. İbrahim (a.s) bu koçu kurban etti.

Kurbanın Dini Dayanağı

Kurban, Kur’ân-ı Kerîm, Sünnet ve icmâ ile sabit bir ibadet olup hicretin ikinci yılında meşru kılınmıştır. Kur’ân-ı Kerîm’de şöyle buyrulmaktadır;

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنَسَكًا لِّيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّن بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ

“Biz her ümmete kurban kesmeyi meşrû kıldık ki kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine Allah’ın adını ansınlar...” (Hac, 34)

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحِرْ

“Rabbin için namaz kıl! Kurban kes!...” (Kevser, 2)

Hadis-i şerifte de bu konuda şöyle buyrulmaktadır;

مَا عَمِلَ آدَمِيُّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ

“Ademoğlu kurban günü Allah katında kurban kesmekten daha güzel bir amel işlemez..”

(Tirmizî, Edâhî, 1)

مَنْ كَانَ لَهُ سَعَةٌ وَلَمْ يُضَحِّ ، فَلَا يَقْرَبَنَّ مُصَلَّانَا

“Kim imkânı olduğu halde kurban kesmezse bizim mescidimize yaklaşmasın.” (İbn Mace, Edâhî, 2)

Hicretin ikinci yılından günümüze kadarki süreçte Müslümanların kurban kesmeleri, bu konuda görüş birliği olduğunu da göstermektedir.

Kurban Kesmekle Yükümlü Olanlar

Kurban kesmek, akıl sağlığı yerinde, bülüğa ermiş, temel ihtiyaçları ve borçlarından başka nisap miktarı mala sahip olup seferi olmayan her Müslümanın yerine getirmekle yükümlü olduğu malî bir ibadettir. Bu malın artıcı (nâmî) olup olmadığına ve üzerinden bir yıl geçip geçmediğine bakılmaz. Buna göre yukarıda zikredilen şartları taşıyıp, temel ihtiyaçlarından ve borcundan başka 80,18 gr. altın veya değerinde para ya da eşyaya sahip olan kimselerin kurban kesmesi gerekir. (Diyk Fetvalar)

Kurbanın Hikmeti

Kurban, Yüce Yaratıcı'ya yakınlaşmaktır; kurbanlarımız, “kurb” (yakınlık) anlarımızdır, yani O'na en yakın olma zamanlarımızdır. Kurban, mukarrebûndan olma çabasıdır, yani takvaya erişme arzusu içinde Yüce Yaratıcı'ya yaklaşanlar arasına girebilme gayretidir. Kurban, takvaya; takva da Allah'a ulaştırır. Nitekim Yüce Rabbimiz kurbanlardan söz ederken kurbanların, aslında Allah'ı yüceltme ve O'na şükretme vesilesi olduğunu belirttikten sonra şöyle buyurur:

لَّنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ

“Onların etleri ve kanları asla Allah'a ulaşmaz. Fakat O'na sizin takvanız (Allah'a karşı gelmekten sakınmanız) ulaşır.”(Hac, 37)

Kurban sadece hayvanı boğazlayıp kan akıtmak değildir. Zahir itibariyle böyledir ama kişinin hırsını, dünyaya karşı tamahını, arzularını ve nefsinin kötülüklerini boğazlamasıdır. Kalbi selim olmaya yöneliştir.

Kurbanlarımızla hem Rabbimize yaklaşır hem de muhtaç kimselerin hanelerine muhabbet ve sevinç taşırız. Coğrafyaları aşan gönül köprüleri inşa ederiz. Tanıdığımız, tanımadığımız nice kardeşimizin dertleriyle dertlenip, onlar için iyilik ve hayır eli oluruz.

Kurban ibadetiyle birlik ve beraberliğimizi güçlendirir, yardımlaşma ve dayanışma ruhunu diri tutarız. Peygamber Efendimiz (s.a.s), kurbanlarını bizzat boğazlamış, etinden hem kendisi ve ailesi yemiş, hem dostlarına ikram etmiş, hem de ihtiyaç sahiplerine infak etmiştir. Kurbanda Peygamberimizin vefası ve duası vardır. Onun infak ve paylaşma ahlakı vardır.

Kurbanla İlgili Bazı Meseleler

Kurban ibadetinin yerine getirilmesi için, gerekli şartları taşıyan bir hayvanın usulüne uygun olarak kesilmesi şarttır.

Kurban ibadeti, kurbanlık hayvanın belli günlerde ve kurban niyetiyle usulüne uygun olarak kesilmesiyle eda edilir. Kurbanlık hayvan kesilmeksizin bedelini infak etmek suretiyle kurban ibadeti yerine getirilmiş olmaz. Bu bağlamda “Kesimsiz kurban bağışı” vb. adlar altında yapılan bağışların hiçbir dini dayanağı bulunmamakta olup söz konusu bağışlar kurban sayılmaz.

Bir kurban hissesi yalnızca bir kişi içindir. İmkânı olmayan birden fazla kişinin, tek kişilik bir hisseye ortak olabileceği anlayışı dinen doğru değildir. Aynı hisseye birden fazla kişinin ortak olması halinde kurban ibadeti yerine getirilmiş olmaz.

Kurban etlerinin mutlaka yedi fakire dağıtılması gerektiği şeklindeki anlayış doğru değildir. Kişi udhiyye kurbanını kestikten sonra bunun bir kısmını ihtiyaç sahiplerine, bir kısmını akraba ve komşularına verdikten sonra geriye kalan kısmını kendi evi için kullanabilir.

Evli olmayan kimselerin -gerekli mali imkânı sahip olsalar da- kurban kesemeyecekleri anlayışı yanlıştır.

Kurban her şeyden önce bir ibadettir, et alım satımı değildir. Dolayısıyla kurban ibadetini adeta belli kiloda et satışına indirgeyen uygulamalar bu ibadetin maksadı ve ruhuyla bağdaşmaz. Kesimden önce her bir kurbanlık hayvan ve hissedarları muhakkak belirlenmelidir. Önceden vaat edilen kiloyu tamamlamak amacıyla farklı kurbanların etlerini birbirine karıştırmak asla caiz değildir.

Seferî (yolcu) olanın kestiği kurbanın geçersiz olduğu anlayışı doğru değildir. Bir kimsenin, misafir olarak gittiği köyünde veya başka bir yerde kestiği kurban geçerlidir. Bu şekilde kurban kesen kişinin, daha sonra bayram günleri içinde yaşadığı yere dönünce yeniden kurban kesmesi gerekmez. (Diyk)

Kurban İbadetinin Bize Kazandırdıkları Ve Mükafatı

Kurbanın diğer ibadetlerde olduğu gibi takvamızı, Rabbimize karşı sorumluluk bilincimizi arttırması beklenir. Kurban, bizim kulluktaki

samimiyetimizi Rabbimize arz etmemizdir. Rabbimiz ancak kendi rızasını talep için yapılan samimi amelleri kabul eder.

إِنَّمَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

"Allah, ancak takva sahiplerinden kabul eder." (Maide, 27)

Bu manada kurban, samimiyet sınavımızdır, diyebiliriz.

Allahu Teala'nın ihsan ettiği varlığa, imkan ve nimetlere şükürdür. Nimet, şükürle muhafaza olur, bereketlenir ve artar.

Kurban için yapılan masraflar, Allah yolunda malı infaktır.

Kurban, günahların bağışlanmasına bir vesiledir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s), Hz. Fatıma'ya şöyle buyurmuştur:

"Kalk, kurbanının yanına git ve onu izle. Onun akıtılan ilk damlasıyla, işlediğin günahların affedilecektir.

İmran b. Husayn (r.a.) dedi ki; "Ya Rasulallah (s.a.s), bu sadece sana ve senin ailene mi yoksa bu hem senin ailene hem de bütün Müslümanlara mı mahsustur?" dedim. Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurdu: "Bilakis bütün Müslümanlara mahsustur." (*Taberani, Evsat, 3/247*)

Kurban, mizan terazisinde kişiye sevap olarak dönecektir.

"Kurban, kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnaklarıyla (sevap olarak) gelir. Kurban, henüz kanı yere düşmeden, Allah tarafından kabul edilir. Bu sebeple kurban kesme konusunda gönlünüz hoş olsun, (bu iş size zor gelsin)" (Tirmizî, Edâhî, 1)

Vekaletle Kurban

Vekâlet yoluyla kurban, Afrika'da, Asya'da adını dahi duymadığımız birçok yoksul ülkede yaşayan hiç görmediğimiz, tanımadığımız, aç ve muhtaç kardeşlerimize uzattığımız bir eldir. Ümmet olmanın adıdır. Yoklukların, afetlerin yaşandığı coğrafyalara ulaşmak, fizikî mesafeleri gönül coğrafyasında aşmak, onların dertlerini paylaşmak, onlara umut ışığı olmaya çalışmaktır. Hatta sadece din kardeşlerine değil, inancı ne olursa olsun muhtaç olan herkese ulaşmaktır!

Türkiye Diyanet Vakfı tarafından vekaletle kurban kesim organizasyonu 1993 yılından beri yapılmaktadır. Bu büyük organizasyondaki amaç, kurban etlerini daha fazla ihtiyaç sahibine ulaştırmak,

Müslüman kardeşlerimizle bayram sevincini ve mutluluğunu paylaşmak,
Mazlum, mağdur ve muhtaçlarla kardeşlik bağımızı kuvvetlendirmek,
Gönül köprüleri kurmak.

Değerli Müminler! Daima mazlumun yanında yer alan aziz milletimizin, beklenen, yolu gözlenen olduğunu ifade eden şu hatıraları paylaşmak istiyorum.

Gana

Gana'lı alim ve kanaat önderi Osman Nuhu Sharubutu, başkent Akra'da cami yaptırmak ister. Ama tek başına ve kendi bölgesindeki sınırlı imkanla altından kalması mümkün olmaz. Osmanlı mimarisinde bir cami yaptırmak istemektedir. Başkente inen ve kalkan uçaklar semadan görsün, bir alamet olsun diye. Başka Müslüman ülkelerin zenginleri bu düşünceden haberdar olur biz yapalım her şeyi bize ait olsun derler. Kabul etmez. Bir vakit böyle geçer, Allah'a yalvarır dua eder. Kendisi diyor ki; dua ettim, Ya Rabbi! Senin eskiden Osmanlı kulların vardı buraların sahibiydiler. Onlar adına hutbe okunurdu. Onları gönder onlar vesilesiyle bu camiyi nasip eyle bize. Bu gece yalvarışının gündüzünde TİKA'dan bir heyet gelir ve onlar vesilesiyle camii yapımına başlanır.

Evet değerli Müslümanlar bu camii, 2021 de açıldı. İsmi Akra Furkan Camii. İstanbul'daki Osmanlı mimari eserlerinden bir farkı yok.

Afrika'da bir çocuk

Vekaletle kurban için bir Afrika ülkesine giden gönüllülerimizden birinin üzerini bir çocuk çekiştirir. Kendi diliyle bir şeyler söylüyor ağlıyordur. Bu çocuk niye ağlıyor ne istiyor diye sorulur. Tercüman vasıtasıyla çocuğun annesi anlatır. Geçen sene sizden gelenler oğluma bir balon vermişti. Çok sevindi. Hayatında ilk defa bir oyuncağa balona sahip olduğu için ama birkaç gün geçince balon patladı. Çok üzüldü. Çok ağladı. Onu teselli ettim. O mavi yelekli abilerin seneye de gelecekler dedim. Şimdi sizden balon istiyor oğlum der. O çocuğu tekrar sevindirir, gönüllülerimiz.

Arnavutluk

Yardım dağıtmak için giden hocalarımız, bizi şehir merkezi yerlere değil, köylere ve dağ tepesine yakın yerleşim yerlerine götürün talebinde bulunur. Mahrumiyet bölgesi olan köylere varıp orada dağıtım yapıp, dönerken yol

üzerinde yaşları doksanı aşkın, çok gariban, yalnız yaşayan, kimseleri olmayan bir çiftte uğrarlar. Yardımları verip ellerini öperler. Ayrılırken illa evimize uğrayın bir su olsun için der, nine. İçeri girince içerde hiçbir şeyin olmadığını görürler. Eski iki kanepa, ortada soba, küçük bir tüp kap kaçak ortada böyle bir evdir.

Yaşlı nine, siz türkler niye bizi bu kadar çok terk ettiniz der. Niye unuttunuz niye gelmiyorsunuz. Biz şu yaşa gelinceye kadar gözlerimiz yollarda sizi bekledik. Bu getirdikleriniz değerli bizim için ihtiyacımız olan şeyler belki ama çok önemli değil bu güne kadar siz bunları getirmeden de biz hayatımızı idame ettirdik. Ama sizin bizi hatırlamanız sizin şu anda burada olmanız en değerlisi bu.

Kominizm gelmeden önce bizim buralarda Müslümanlık çok güzel yaşanıyordu. Ne zaman ki kominizm geldi o köyden bu köye gittik. Böyle köy değiştirirken yanımızda değişmeyen bir tek şey vardı. Türk bayrağıydı. Ancak kominizm çok fazla şiddetli olunca onu da kaybettik. Onu kaybettikten sonra her şeyimizi kaybettik. Neslimizi kaybettik. Geleceğimizi kaybettik. Şu anda burada nesil, İslam'a ve Osmanlı'ya düşman yetişiyor haberiniz olsun. Buraları ihmal etmeyin. Buralara gelin.

Değerli Kardeşlerim! Kurban vesilesiyle, insanların hidayetine de vesile oluyoruz.

Senagal

2014 yılında Vekaletle Kurban Organizasyonu için Senegal'e giden gönüllülerimiz, kurbanların kesim ve dağıtımını yaparken, ekibimize bir kabilede açlıktan hastalıkların başladığı ve durumlarının çok kötü olduğu bilgisi gelir.

Ekiplerimiz kurban etlerini alarak bu kabileye ulaşır. Kabile başkanı kendilerinin Hristiyan olduklarını bir yanlışlık olduğu hususunda ekibimizi uyarır.

Ekibimiz dinlerinin ne olduğunun bir öneminin olmadığını, sıkıntıda olan bu insanların ihtiyaçlarını gidermenin insani ve dini bir vazife olduğunu belirterek, kurban etlerini fakir halka dağıtır.

Kurban etlerinin dağıtımından birkaç gün sonra kabile başkanının da telkiniyle farklı kabilelerden 600 kişi Müslüman olur ve çocuklarını Dakar'da hafızlık eğitimine gönderir.

Değerli Müslümanlar!

2023 yılında yurt içinde başta deprem bölgesi olmak üzere 79 il, yurt dışında da 47 ülke 280 bölgede Aziz milletimizin emanet ettiği toplamda 745.535 hisse kurban Türkiye Diyanet Vakfı güvencesiyle kesilmiştir. Bu sene de kurbanlarınızı yurt içinde 81 il, yurt dışında da 82 ülke, 318 bölgeye ulaştıracamız inşaAllah.

Rabbimiz, kurbanı Ümmetin vahdetine, mazlumların nusretine ve kurtuluşuna vesile eylesin.

Kurbanımız, kulluktaki kurbiyetimize ve kalplerimizin takvasına vesile olsun.
(Amin.)

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Hazırlayan: Adapazarı İlçe Vaizi Mahmut Kayabaşı